

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Quæstiones, Qvæ Dispvatæ Dicvntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

14 Vtrum quis absque peccato possit aliquem iuramento astringere, quòd
religionem non intret.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72780)

est abſtinentia. Cum autem ieiunat implens uotū, ad ſum abſtinentiæ facit ex latría, quæ cum ordinet nos ad Deum, eſt nobilior uirtus quam abſtinentia, uel quæcumque alia uirtus, quæ ordinat nos circa bona creata: pp quod Aug. dicit in lib. de uirginitate, qd nec uirginitas, quia uirginitas eſt, honorat, ſed quia eſt Deo dicata, quam uouet & ſeruat continētia pietatis. Quod ergo Proſper dicit. Sic abſtinere debemus, ut non nos ieiunandi, uel abſtinendi neceſſitati ſubdamus, intelligendum eſt de neceſſitate coactionis, quæ uoluntatem excludit. Vnde ſubdit. Ne tam non deuoti, ſed inuiti rem uoluntaria faciamus: neceſſitas autem uoti & iuramenti non excludit uoluntatem, ut dictum eſt.

Dicendum autem eſt ulterius, quod ſi illi qui ieiunant ex uoto, non placet ſecundum ſe ieiunium, placet tamen ſibi impleto uoti, magis meretur cæteris paribus, quam ille ieiunans cui placet ſecundum ſe ieiunium, quia magis eſt meritorium delectari in actu latría, quam in actu abſtinentiæ.

AD QUARTVM dicendum, quod duplex eſt difficultas. Vna quæ eſt ex arduitate operis ſicut uirginitas ſeruari, & huiusmodi: & talis difficultas facit ad augmentum uirtutis. Alia difficultas eſt ex impedimentis & periculis imminentiſ. Et talis difficultas non facit ad augmentum uirtutis, ſed ad diminutionem ipſius. Non enim uidetur eſſe prudēs nec multum amare bonum uirtutis qui a pericula non cauet, & talis difficultas ad bene uiuendum imminet in ſæculo remanentibus.

AD QUINTVM dicendum, qd illa fuit ratio uigilantiæ hæretici, ut patet per Hier. qui dicit in lib. contra uigilantium. Non ſunt a ſtudio ſuo monachi deſerendi quamuis a te lingua uiperæ morſus ſe uiſſimos patiantur, quibus argumentaris, & dicis. Si omnes ſe claſerint & fuerint in ſolitudine, quis celebrabit Eccleſias: quis ſæcularis hoſtes lucrifaciet? quis peccantes ad uirtutes poterit exhortari? Hoc enim modo ſi omnes tecum fati ſint, ſapiens eſt quis poterit? & uirginitas non eſt approbanda. Si enim omnes uirgines fuerint, nuptiæ non erunt, & interibit humanum genus. Rara eſt uirtus, neceſſaria pluribus appetitur. Scilicet eſt ergo huiusmodi timor, cum religioſis bonum ſit tam difficile & arduum, ut pauci religionem intrent in comparatione multitudinis in ſæculo remanentis, ſicut ſi quis timeret hauere aquam, ne flumen deſiccet.

ARTICVLVS XIII.

Utrum qui in ſæculo ſunt peccatores, ſint ad religionem atrahendi.

AD TERTIUM ſic proceditur. Videtur qd illi qui ſunt in ſæculo peccatores, non ſunt ad religionem atrahendi. Oportet enim prius exercitari in operibus præceptorum, qd intrare ad impletionem conſiliorum, ut de minori perueniatur ad maius: ſed illi qui ſunt peccatores in ſæculo, non ſunt exercitati in operibus præceptorum, ergo non ſunt atrahendi, uel recipiendi in religione, quia oportet ſeruari conſilia.

SED CONTRA eſt, quod Dominus Matthæum publicanum ad ſtarum perfectionis uocauit, ut habetur Matth. 9. Omnis autem Chriſti actio noſtra eſt in ſtructio, ergo etiam & nos debemus peccatores, qui ſunt in ſæculo, ad religionem aduocare, & ſuſcipere.

RESPON. Dicendum, qd maxime utile eſt peccatoribus, ut ad religionem tranſeant. Peccatoribus enim duo ſunt neceſſaria ad ſalutē. Primo qd eſt, ut de peccatis præteritis penitentiam agant. Secundo, ut de cæteris abſtineant. Ad utrumq; autem horum

A maxime operatur religio. Primo enim ſtatus religionis eſt ſtatus perfectiæ penitentiæ, & nulla ſatisfactio aequari poteſt penitentiæ religioſorum, qui & ſe, & ſua totaliter Deo dant: unde pro nullo peccato imponi poteſt homini pro penitentiâ, ut religionem introeat, & in commutationem ſatisfactionis quantumcumque grauis, conſultatur tantum religionis ingreſſus, ut patet 33. q. 2. ca. Admonere, ubi Stephanus papa quendam qui uxorem interfecerat, inducit ut ingreſſatur monaſterium, & humiliatus ſub manu Abbatis cuncta obſeruet quæ ſibi fuerint imperata, alioquin inuigilabit ei grauiſſimam penitentiam, ſi eligat in ſæculo remanere. Similiter etiam ad uitanda peccata plurimum ualeat religionis ſtatus. Difficile enim eſt quod in ſæculo commorantes a rebus mundi non alieſantur, pp quod Mat. 19. ſecundum expoſitionem Chryſ. Dominus hoc dicit eſſe impoſſibile, qd diues qui ſ. diuitijs inhæret per amorem, intret in regnum celorum: ſed quod diues qui habet diuitias, intret, eſt ualde difficile, unde & eccl. 3. 1. dicitur. Beatus diues, qui inuentus eſt ſine macula. Et huiusmodi difficultatem ſubdit dicens, Quis eſt hic, & laudabimus eum? propter quod, ut Greg. dicit Sancti uiri ut ab illicitis abſtineant, etiam licita præmittunt, unde manifeſtum eſt quod non peccant, ſed laudandi ſunt qui peccatores ad religionem trahunt. Nam & Dominus de ſeipſo dicit. Non ueni uocare iuſtos, ſed peccatores ad penitentiam.

AD ILLUD ergo quod in contrarium obicitur, dicendum, quod illa rō procedit & contra rōnē doctrinæ euangelicæ, & contra rōnē philoſophiæ. Contra doctrinam quidem euangelicam, quia conſilia euangelica ad hoc dantur, ut per ea homo facilius ſalutem conſequatur. Vnde ſtatus ſæcularium periculoſior eſt dñi, quam religionis ſtatus. Scilicet eſt autem dicere, quod alicui qui debiliſ eſt propter peccata que commiſit, non ſit ad ſecuriorem uitam fugiendum. Eſt etiam contra doctrinam philoſophicam, quæ docet illos qui ſunt ad uitia proni, in contrarium debere reflekti, ſicut faciunt illi qui tortuoſa lignorum dirigunt.

ARTICVLVS XIII.

Utrum quis abſq; peccato poſſit alicui iuramento aſtringere quod religionem non intret.

CIRCA quartum ſic proceditur. Videtur quod alicuiſ abſq; peccato poſſit alicui iuramento non intret. Quod enim licitum eſt fieri, licitum eſt iurare: ſed licitum eſt alicui ſæculari, quod nunquam religionem intret, ergo licite poteſt hoc iurare. Qui ergo tali iuramento alicuiſ aſtringit, non peccat, quia non facit eum iurare aliquid illicitum.

SED CONTRA. Propoſitum intrandi religionē a ſpiritu ſancto eſt, ut habetur 19. q. 1. c. Duæ ſed reſiſtere inſtinctui ſpiritus ſancti eſt graue peccatū de quo Stephanus rephēdit Iudæos, Act. 7. dicitur. Vos ſemp ſpiritus ſancti reſtiſtiſtis, ergo ille qui alicui iurō aſtringit ad nō intrādū religionē, grauiſter peccat.

RESPON. Dicendum, quod ſicut ſupra dictum eſt, in actibus humanis non eſt aliquid ſimpliciter iudicandum licitum, uel illicitum propter id quod accidit in aliquo particulari caſu, ſed propter id quod eſt ut in pluribus, ſicut eſt in rebus naturalibus. conſideratur, qd in pluribus eſt. Cōtingit autē in aliquo caſu, quod abſq; peccato alicuiſ poteſt aſtringere alicuiſ iuramento ad hoc quod religionem nō intret, puta, ſi eſſet matrimonio ligatus, & uellet abſq; conſenſu uxoris religionem intrare, Quodlib. S. Tho. C vel

b. 103.

ii. e. 129. a. h. ad 2. & 1004.

ar. no. & 12. q. 62. ar. 1. ca. h. & ad 2. & ar. 92. huius.

vel in casibus similibus. Simpliciter autem loquen-
do, inducere aliquem ad iurandum q̄ religionem
non intrat, graue est peccatum. Si enim aliquis vel
let religionem intrare, & immineret opportunitas
temporis, & omnes circumstantiæ conueniret, gra-
uiter peccaret qui cum ab ingressu religionis pro-
hiberet. Vnde Dominus Mat. 23. cōminatur phari-
sæis, qui nec ipsi intrabāt in regnum cælorum, nec
alios intrare sinebant. Cuius autem aliquis facit ali-
quem iurare quod religionem non intrabit, impe-
dit eum quantum in se est, ab ingressu religionis
secundum quodcumque tempus, & secundum
quacumque circumstantiam opportunam, quia
in vniuersali includuntur omnia particularia. Vn-
de manifestum est q̄ grauius peccat.

Ad illud vero qd̄ obijciunt in contrarium, dicitur
dum, q̄ quamuis iuramentum sit ab aliquo bono ope-
re abstinere, tamen illicitum est uel sibi, uel alij im-
pedimentum opponere, quo minus in illud bonū
opus peccare possit, sicut licitum est nō dare elec-
mosynam huic pauperi, illicitum tamen est se, vel
alium iuramento alstringere ad hoc, quod alicui
elemosyna non detur, cuius ratio est: quia præter
mittere actum uirtutis potest aliquis absque pec-
cato, eo quod præcepta affirmatiua, quæ sunt de
actibus uirtutum, non obligant ad semper, sed im-
pedimentum boni operis directe uirtuti contra-
riatur, & ideo cadit sub prohibitione præcepti ne-
gatiui, quod obligat ad semper. Vnde omnia talia
iuramenta sunt illicita, nec sunt obseruanda, & illi
qui hoc iurant, iurādo periuri fiunt, quia iuramē-
tum hominem obligare non potest contra chari-
tatem Dei & proximi: unde quamuis licitum sit
alicui religionem nō intrare, illicitum tñ est impe-
dimentum iuramēti apponere sibi, uel alijs. Est, n̄
contra perfectionem uitæ, & contra cōsiliū Chri-
sti.

QUESTIO VI.

DEinde quæritur tria de his que ompe-
tunt in religione existentibus.

¶ Primo, Vtrum religiosus qui nihil debet habere i
proprio, uel communi, possit elemosynam face-
re de his que sibi ab alijs in elemosynam dantur.

¶ Secundo, Vtrum aliquis in religione existens,
sciens patre suū graui necessitate opprimi, possit
exire absq; licentia prælati sui uel subueniat patri.

¶ Tertio, Vtrum status religionis sit perfectior
quam status sacerdotum parochialium, & archi-
diaconorum.

ARTICVLVS XV.

Vtrum religiosi qui nihil habent in proprio, uel
communi, possint elemosynam facere.

33. q. 33. arti.
8. ca. & ad 1.
& 4. dist. 15.
q. 2. arti. 5. q.
4. o.

CIRCA primū sic proceditur. Videtur, q̄ religio-
si qui nihil habent in proprio, uel communi,
non possunt elemosynam facere que eis proficiat.
Non enim proficit elemosyna facienti, nisi debi-
to mō fiat: sed tales religiosi, non possunt elemo-
synam debito mō facere, dēt enim elemosyna de
proprio fieri, secundum illud Tobie 4. Si multum
tibi fuerit, abundanter tribue: si autem modicum,
id ipsum libēter impertiri stude. ergo tales religio-
si q̄ nihil suū hēnt nec in proprio, nec in cōmōnō
possunt elemosynam facere que eis proficiat; sed
si quam elemosynā de elemosynis sibi factis fa-
ciunt, eis proficit, a quib. elemosynam peperūt.

SED CONTRA. Inter alia opera, elemosynarum
largitio plurimum inuenitur esse fructuosa. Dicitur
Dan. 5. Peccata tua elemosynis redime. Si ergo reli-
giosi elemosynas facere nō possunt, que eis profi-
ciant, uidentur esse peioris conditionis quam alij
etiam in spiritualibus bonis.

RESPON. Dicendum, quod religiosi, quantum
proprium habere non possunt, possunt tamen ali-
quarum rerum dispensationem habere, siue detru-
ctis possessionum communium, siue etiam de elec-
mosynis particulariter eis collatis: nec refert quan-
tum ad propositum pertinet, utrum huiusmodi di-
spensationem habeant auctoritate sui ordinis, uel
auctoritate alicuius superioris prelati. His ergo qui
bus dispensatio commissa est, possunt meritorie
elemosynam facere de bonis que eorum dispen-
sationi committuntur, secundum quod eis comit-
tuntur; & huiusmodi elemosyna meritoria est & eis
qui minime ministerium exequentur, & illis quo-
rum huiusmodi res deputata noscuntur. Si uero
aliquis religiosus sit, cui non sit huiusmodi rerum
dispensatio commissa, ei non licet elemosynam
facere.

Et per hoc patet responsio ad obiecta.

ARTICVLVS XVI.

Vtrum religiosus possit egredi claustrum absque licentia
sui prelati, si patri subueniat in necessitate existens.

AD secundum sic proceditur. Videtur quod
religiosus si uideat patrem suum esse in ne-
cessitate, etiam absque prelati sui licentia, possit
claustrum exire ad subueniendum patri. Non enim
terminandum est mandatum Dei propter homi-
num traditiones. Vnde Dominus Mat. 15. contra
quosdam dicit. Irritum fecistis mandatum Dei pp̄
traditiones uestras: sed ad subueniendum parenti-
bus homo astringitur per præceptum diuinum,
Honora patrem tuum, & matrem tuam: in quo quod-
dem honore intelligitur necessarium subueni-
ergo uideretur quod non obstantibus religionis ob-
seruantis, que sunt hominum statuta, debeat ali-
quis religiosus exire claustrum ad subueniendum
parentibus secundum præceptum Dei.

SED CONTRA. Spiritualia semper præferenda
sunt carnalibus: sed religiosi se obligauerunt ad ob-
sequium spiritualis patris, scilicet Dei, cui magis re-
nemur, secundum illud ad Heb. 12. Quanto magis
obtemperabimus patri spirituum, & uincemus: nō
ergo debent dimittere sui ordinis obseruantias, ut
parentibus carnalibus ministrent.

RESPON. Dicendum, quod aliter est dicendum
de illo qui nondum religionem intrauit. & aliter
de illo qui iam in religione est professus. Ille enim
qui nondum religionem intrauit, si uideat patrem
suum in magna necessitate, cui per alium subueni-
ri non possit, non debet religionem intrare, sed re-
neretur ministrare parentibus, maxime si absque
periculo peccati possit in saculo remanere. Si uero
per alium possit eius parentibus ministrari, por-
test, si uult, religionem intrare. Vnde Chrysostomus
exponens illud, Dimitte mortuos sepelire mor-
tuos suos, dicit, quod malum est abducere homi-
nem a spiritualibus, & maxime cum fuerint, qui
ministerium parentum compleant. Erat enim alij
qui complere possent illius funeris sepultura. Post
quam uero aliquis est iam in religione professus,
est mortuus mundo: uñ per spirituale mortem de-
obligatur